

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdasági s társadalmi lap.

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hettön, Kedden, Szerdán, Csütörtökön és Szombaton.

Hirdetési díj:
öt hasabos petitor 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű s több ízben megjelenő hirdeményeknél leengedést történik. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nyitási költségek minden sor 20 kr. Ezek a szerkesztő által vétettek fel. — A hirdetések a szerkesztőségben és kiadói irodában.
Az előfizetési s hirdetési díjak a kiadóhivataltal, a lap személynél tartozó közlemények s szerkesztőség irodájában piacizatra, Szabó Lajos ház, 1712. sz. alatt czímezendők.

Előfizetési feltételek:
helyben hához hordva vagy vidékre postán küldve.
Egész évre . . . 10 frt.
Félévre . . . 5 frt.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.
Egy órára . . . 1 frt.
Előfizetheti helyben a kiadóhivataltal a debreczeni szerkesztőségben, aztán Telegdi K. Lajos és ifj. Csáthy Károly könyvkereskedésekben, vidéken a postahivataloknál.

Meghívás

a „debreczeni szabadelvű pártkör” alakuló közgyűlésére.

Mindazon t. polgártársakat, kik a „debreczeni szabadelvű pártkör” felső helyen megerősített alapszabályait már eddigelé aláírták, valamint a debreczeni szabadelvű párt nagy bizottságának, s ugyanezen párt ügyezai-intéző bizottságának tisztelt tagjait tisztelettel meghívom, hogy a „debreczeni szabadelvű pártkör”

f. hó 18-án, azaz vasárnap d. e. 10 órakor a város háza nagy tanácstermében tartandó alakuló közgyűlésére

teljes számmal megjelenni sziveskedjenek.

Debreczen, 1877. nov. 15.

Tóth Antal,
a debreczeni szabadelvű párt intéző bizottságának h. elnöke.

B-Diószeg, nov. 15.

Tek. szerk. ur!
Hosszu ideje, hogy becses lapja olvasóit az érmeleki politikai és társadalmi viszonyok felől nem tudósítottam. Hiába, a magamféle embernek mindig tele mindkét keze munkával, s ritkán jut alkalma kedve szerint használni fel idejét. Most sem azért írok, mintha erre valami sok időm lenne, — de mert erre mindig felhívja érzem magamat, a „Debreczen” f. évi 221. számában közöltt Ermeleki ur czikke által.

Nevezett ur a független bank felállításának megüresülése által, indította érzi magát e kerület régi és mostani országgyűlési dérek képviselője Nagy György ur ellen, támadólag lépni fel — s egy 1872. évben megjelent röpiratából kiollózza egyes tételeket, ajtóskodó szemforgatásai kegyes fölhasználások tör ki, — hogy mivel Nagy György az osztrák-magyar dualizmus bank törvényjavaslat elfogadása által; sőt végre még viczezzel is megkiált, hogy ekkor lehet ugyan Nagy urból „nagy ur”, de mitán ellentétbe helyezze magát (valjon?) a kerület akaratával, arról ugyan hegedült szent Dávid, hogy ezután oly kedvelt ember legyen, mint ezelőtt stb.

Hát kérem, az való, hogy Nagy György képviselőnknek van egy nagy hibája, s ez abban áll, hogy nem tud fábul vs karikát csinálni; — és hogy míg Ermeleki ur öszvettelt kezekkel nézte a ferde irányú kormányzatot, ő szorgalmasan igyekezett annak hiányait kimutatni s lelkesen utját állani. — Ezt bizonyítja 1872. évi röpirata is. De hát azt kérdem én: ki az az erős, kinek elég valamit óhajtani, hogy az azonnal létesüljön is? Mutat-e példát a gyakorlati politika, hogy egén, vagy párt elét azonnal s egész összességében létesíteni bíra volna? Nem úgy megy az edes Ermeleki lakos társam. Tenger az az akadály, nehézség, ellenszenv, bizalmatlanság, mit egy ily nagy fontosságú ügy létesítésénél lekeltelt volna görzni. Hogy mikben állanak azok, tudhatja, ha a legközelebbi országgyűlési tanácsosok bankvitái figyelemmel és elfogulatlanul olvasta.

Mi, kik sokkal kicsinyebbeknek éreztük magunkat, mint sem az ország legszakavatottabb tekintélyeivel szembe szállani mernénk és sokkal igazabban szereltük hazáinkat, mint sem ámitani mornénk magunkat és másokat: csak arról lettünk bizonyosabbá, hogy sajátságos helyzetünkönél fogva, bizony gyakran meg kell akadni a körülményekkel és szegény ember módjára gyakran el kell fogadnunk a soránybát egyességet a kövér per helyett. A ki ezt fel nem tudja fogni, én azt nem adhatok neki hozzá, de azt merem állítani, hogy a székhelyi választókerület többsége — mint az már több ízben igazolva lett — e felfogásban él s e felfogásban választotta meg Nagy Györgyöt is már két ízben képviselőjül s fogja megválasztani erős hitem szerint haradszor is. Ezzel Ermeleki uron nem történi sérelem.

A „Debreczeni Ellenőr” tárcaja.

A csillag-csárda.

Bünygi beszély.
— Irta: Streckuss Adolf. —

IV. Az erdőbeni nyom.

(22-ik folytatás.)

Steinert most már csak azon irányt követhette, a melyt az előbbi nyomok előtte kijelölének; ezen irányban égerbokrozathoz jutott és itt meglepődésére szolgált, a nyomokat, bár most a süppedékes talaj miatt csak homályosan és összefolyt körvonalokban, újra fölfedezheti.

Mint meggyőződheték, e nyomok két emberrel eredtek, kik nem egymás mellett, hanem egy-

Hisz ő eddig sem választotta Nagy Györgyöt képviselőjül. Hát ne teyze azt ezután se. Hanem arra kérjük — ne beszéljen a mi nevünkben s ne jöselgasson, mert az Ermeleknél még nem koronázott Bagamér soha s ezután se fog, s hogy én is viczezzel fejzem be (mit az isten büniül ne vegyen) hát ha Nagy ur ezután csak „nagy ur” lesz; ez már magában azt bizonyítja, hogy nem lesz Kis ur a székhelyi kerület országgyűlési képviselője.

Ennek bebizonyítását magunkra vállaljuk annak idejében, sddig is értjük mi ezt ketten, már t. i. én és Ermeleki ur.

Azért a viszontlátásig kedves Ermeleki barátom, ha úgy tetszik.

—y—r.

— Bulgária térképén, — azon területen, melyet az oroszok most is megszállva tartanak, közel 100 muszka topográfus dolgozott; a lehető legpontosabban készített térkép már készen van s a következő területet öleli fel: a Vid folyótól a Pekete-Lomig, s a Dunától a Balkánig, sőt ennek is egy részét, a Tirnova-Sipka vonalat is feltünteti.

— Monarchiánk és Anglia keleti politikája. A „Journal des Debats” egy terjedelmes diplomatai levelet közöl, melyből kizöljük a következőket: „Ausztria-Magyarország nem enged meg az orosz hódítás lehetőségét; Oroszországnak nem szabad egy tapalatnyi földet sem elfoglalni az európai Törökországból. Az osztrák-magyar monarchia nem engedheti meg, hogy csupán haditények ölják meg a keleti kérdést; részt követel magának a kérdés megoldásánál; de addig nem lép ki tartózkodásból, míg az orosz kormány formálisan ki nem jelenti abbéli szándékait, hogy valamit magának megtartson, vagy pedig az Al-Dunán terjesztése szerinti területiális, vagy politikai rendelkezéseket vigyen végre, a nélkül, — hogy a többi hatalmak és első sorban a bécsi cabinet beleegyezését kérje.

A mi Angliát illeti, az említett levelet, mint mondja, megbízható forrásból vett értesítés szerint Anglia elvan határozva; azonnal részt venni a háboruban, mielőtt az oroszok túlnemmenének akár Erzerumot, akár Sofián.

Az angol fegyvergyárukak éjjel, nappal szakadatlanul foly a munka és állítja, hogy Anglia az első napon egy tekintélyes seregét képes a harcra küldeni.

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése nov. 14 én. —

Elnök Ghyczy; jegyzők: Horváth, Beöthy, Orbán.

A miniszterek közül jelen vannak: Tisza Széll, Perczel, Szende.

Napirendre következik a pénzügyi bizottság jelentése a gyalui uradalom tárgyában.

Orbán Balázs határozottan ellenzi a 98 ezer forintért, 99 évre elzlogosított gyalui uradalom visszaváltását, valamint Simonyi Ernő is, ki egy újabb 80 millió kölcsöntől meg akar menteni.

Tisza Kálmán azonban meggyőzőleg szólván a dologhoz, a ház elfogadja a pénzügyi bizottság javaslatát.

Elnök a napirend iránt tesz javaslatot. Ajánlja hogy 22-ikére a büntetőjavaslat tüzesék ki.

Zsedényi elvileg nem ellensége a büntetőjavaslatnak de azért ellenzi annak napirendezését.

Komjáthy B. szintén a halasztás mellett van.

Simonyi báró sem tartja meg elérettnek a kérdést arra nézve hogy az megoldassék.

Tisza Kálmán miniszterelnök utalva arra hogy a jelenlegi szabad föld fölhasználási kötelesség, ajánlja az elnök javaslata elfogadását.

Szólnak még a vitában Szontagh Pál (somogyi) K a a s Ivor b. a tárgyalás mellett; Horváthy N. Hodossy Imre, Szilágyi Dezső ellene.

A ház nagy többséggel elfogadja a javaslatnak f. hó 22 ikére kitűzését.

A legközelebbi ülés falragaszok után fog közzétetni.

A háború.

Jóhitelű forrásból merített értesítés szerint Gurko előcsapatát Pauridál mellett a szerb határon Horvatovics hadtestével egyesíték. Monkhár hir szerint serege egy részével el fogja hagyni Erzerumot, hogy Diarbakirban vagy Tokathan új hadsereget szervezen. Különben az Erzerum és Batum közti összeköttetés meg van szakítva és a humanus moskovita kereszties vízeket fenyegetőnek, hogy ha beveszik Erzerumot, három álló napig fognak benne rabolni. A török őrség az utolsó emberig fogja védeni Erzerumot. Az időjárás zordon, mindenfelé nagyok a hófúvások. — Heiman tb. 11-ki rohama Erzerumnak Agzie erődjé ellen az oroszoknak 400 emberökbe került. Achmed ruscsuki parancsnok keserűen panaszkodik, — hogy az oroszok folyvást a genfi jelvénnyel ellátott kórházat lövöldözik. A Sistova melletti hidon át 12,000 ember új erősítést kaptak az oroszok. Plevnát a gárdahadtesten kívül a 4-ik, 9-ik és egy ujonnan alakított más hadtest ostromozzolja. A törökök a sipkai Miklós erőd ellen új útegeket állítottak föl.

Vidéki levél.

Szatmár-Németi, nov. 16.

Tekintetes szerk. ur!

Az öngyilkosság itt kezd járvánnyá fejlődni s igazlans eseményeknek nem vagyunk szokásban. Vasárnap reggel a püspöki templomban egy templomszolgá felakasztotta magát, sajnos dolog, hogy még az oly szent hely sincs megkímélve a megfertőzéstől.

Csakugyan vasárnap este, a midőn egy pár szerelmes a színházból hazatért, a fiatal ember nem tudni mi okból, a kedvesét pisztolyal mellől lötte. A tettes elfogatott s a leány a legnagyobb kínok között álmélkodhatik a boldog szerelmemről.

A harmadik eset pedig hétfőn történt. Egy ember lötte magát agyon. A tapasztalás azt mutatja, hogy ősz-zel és tavasszal szokott a legtöbb öngyilkos lenni.

Vau szüntarulatunk is, három színész igazgatása alatt, Gerő, Priell és Kovács. Ezek a legkitünőbb tehetségek a társulatnak. A nők között is vannak szép tehetségek, Priellné és Már Julia, igen kedves alakok és jól játszanak. — A pártoló publikum nem valami nagy, de azért csak kiélhetnek.

Jövő héten országos vásárunk lesz. — De úgy látszik, hogy itt inkább pénzre volna szükség, mint portékára.

Az időjárásunk oly kellemes és meleg, mint szokott szeptember elején lenni, a legszébb napok vannak és az által nagyon megörövidül a telünk. A szegény népre nézve ez valóban isten áldása, bár csak sokáig még így tartana! A Szamos oly kicsiny, hogy sok helyen megiehet lábolni.

A tárgyalási teremből.

— mérgezési bűnper nov. 16. —

Ottományi község előjárósága által följelentették, hogy Zefér Sándor ottani lakos 4 éves Juliánna nevű kis leánya f. évi jul. 11-én, bár azelőtt teljes egészségben volt, alig 4—5 negyedóra lefolyása alatt a legnagyobb kínok között meghalt, s ennek megmérgezésével a közvélemény a kis leány mostoha anyját gyanusítja; a székhelyi kir. járásbíróóság által a vizsgálat megindított s befejeztetett.

A mi már a tárgyi tényállamot illeti, Dr. Felletár Imre pesti országos művegyészhez a hulla gyoror és a bél részei vegyvizsgálat alá felkületvén, nevezett országos művegyész azon jelenségből, hogy a hűtőcsőben egy óránál tovább tartó éleik phosphor világítás volt észlelhető, s hogy az kezdetben majd egész hosszában egy fényoszlophoz hasonlított, konstátálta, miszerint a belrészeken phosphor

szelvényekkel megmérgezés történt, melynek jeleit a hulla részleteiben is megtalálták.

Steinert tehát e két lábnymórlól is, mint már az előbbiről — a lehetősegg pontos papi-másolatot von s aztán tovább halogatott.

A tárgyban lépésről-lépésre mélyebb lett; a lábnymok még láthatók valának ugyan, de alakjuk már nem maradt meg határozottan, hanem a víz által elmosódva tñnt föl. A nyomok egy egerbozót által körített kályhahoz kapcsolódnak és itt összefutottak; a fekete posványlél telített kályu partja köröskörül le volt tapodva. Innét jobb kéz felől újra kezdetét vette a homokos pusztá; helyenkint nagyobb határok heverének és ezen között három olyan üres hely mutatkozott, melyen előbb valószínűleg szintén ily kövek feküdtek, de most hiányoznak. E kövek között csipkebokrok feledeztek, a melyek egyikén talált szürkés-feketések bolyhoskát Steinert színtén gondosan zsebre tett.

A pusztai irányban emelkedő talaj közel a kályuszélhez igen magas fűvel volt benőve, e pázsit helyenkint legyűrtek látszott, helyenkint pedig egészen le volt tiporva. A lábnymok a posványvíz széléig nyomultak és a tulajdon megint kierevén, azontul egymás mellett futotak az erdő felé.

Steinert a kályu mellétek megégyeszer a legfeszültebb figyelemmel kutatta át, de semmi egyéb feltűnt nem talált. Azután helyet foglalt a kövek egyikén és egy ideig mély gondolatokba merült; újra emlékébe idézte az egész megtett utat. És nehogy valamit elfeledjen, rövid, de pontos jegyzeteket irt naplójába mindarról, mit eddig-él észlelt, erre fölemelkedék és újra követé a nyomokat.

Téveszthetetlenül előtte futának azok a nagy fűben, azután a csipkebokrok közti csapón is, de minél keményebb lett lába alatt a talaj, annál inkább el-nyészenék; Steinert azért csak folytatá előbbi irányát, és hogy helyes irányban halad, arról egy harmadizben talált szürkésfekete gapjuszalacska győző meg őt, melyet egy szederjecszerjéről mintegy három lábnyira a földtől lögni látott. Egyéb feltűnő dolgot nem tapasztalt. Nemsokára azonban a tisztás erdőbe érkezett, melyből csodálko-

lásra közel azon helyhez jutott ki, hol a Gromberg felé vezető gyalogútvány a Beutlingenből és a csillagsárda felől vezető országútra torkol.

Ide érve már nem folytatta tovább vizsgálódásait, hanem egyet igazítva némileg rendeltensébe jött öltözékén, a Gromberg-felémén ösvényen el indult, most már gyorsabban haladván, mint előbb. Bár szemét most is fűrkészőleg jártatá mindenfelé, oly nagy figyelemmel mint előbb, többé utjára nem volt, — mert hiszen azon hiedelemben vala, hogy úgy is tudja már, mirol meggyőződni akart.

Steinert most azon hely mellett, melyt őt az imént annyira ideg tartóztatta, elhaladva, a jobbra letérő kis gyalogútványt csakhamar elérte, és itt tekintetét egy sajátságos kép felincsélé le.

(Folyt. köv.)

ladt, hogy „bár csak egy taláta volna, mint egy égo fűzköt”, mit a tárgyalás folyamán vádolt nő sem tagadott.

Ezen tényvizálat előterjesztése után Kémerly Károly, mint közzaváló Zefér Sándorné Katona Juliánát a mérgezést által véghez vitt orgyilkosság büntetésében bünsönek nyilvánítás mellett, befogatásán számitandó 10 évi börtönrre elítelteti indítványozta.

A kir. törvényszék hivatalból kirendelt Baróthy Antal ügyvéd megállapítását után mérgezést általi gyilkosság büntetteért 5 évi börtönrre ítélte el. Az ítélet mindkét fél által felebbzertetett.

Színházi szemle.

(W. G.) Nov. 15-én a helybeli színpadon adatott: Az ördög része vagy egy kalandor lovag szerzene csillag, 3 felvonásban; Irta Scribe; zenéjét szerze Außer. A darab meséje ismeretes és tárgya háladosat. Egy a történelem által „bölcsek” nevezett, de tényleg hüle király, VI. Ferdinand, a dal és reminiscenciák által mindig azon pillanatban rázatik föl zsbádságából és igazgattik királyi hatalmának gyakorlására, midőn azt a királyneval egyetértők java és az igaz ügy — szemben az udvari ármánnyal és a titkos tanács üzeimivel — sürgősen megköveteli. Lélektan szempontból véve valóban sikerülne mondható a darabnak olyszerű intézése, hogy eredményül a hüle Ferdinand lelki tevékenységének fokunkint, de erőltetés nélkül történő hatványozása éreik el; sőt a király dermedt leke végre a belátás és ítélet magaslátára emlékedvén, a darab végén többé nem a külvilág érzéki behatásai, hanem már saját és szerencsére nem-alaniságából merített argumentumok alapján mind saját, mind közvezezte sorsát illetőleg teljes öntudatsággal és kieigeltőleg képes dönteni. VI. Ferdinand korát sikerült jellemzik Carlo Brochi czimzserővel együtt a többi behozott tényezők is.

Nyilvay Irma (Carlo Brochi) megmutatta, hogy mire képes a kitudműenésné, ha egyszerűs mind jeles szemsző is. Az ő sokoldalúsága valóban megbecsülhetetlen kincs az idei színházi évdra nézve. Philomélián gyönyörű hangját az auberi zene gyönyörtelen lágyszerele mély inkább emelte. Temesváry né játéka királynoi volt, szőlamára azonban még mindig alkalmazzák műlköri meggyejüknek. Vezéri Ferdinandja drámai alakítás volt. Toldy szerepét nem tudta. Aranyossy G. Vargasanál jobbat alig követelhetünk. Lovászt kisdé szerepe nem tola háttérbe.

Napi hírek.

— Ö cs. és kir. felsége Erzsébet magyarországi koronás királynéja, a helybeli zeneud részére 100 frt. alapítványi összeget méltóztatott a legkegyelmesebben ajándékozni. Ugyancsak a zenede részére Hermann József ur egyszerű mindenkorra 5 frot, Bodossy Pál ur pedig 2 frot voltak szivesek adományozni. Fogadják hálás köszönetünk. A zenede igazgatósága.

— A szabadelvűpárt kör holnap délelőtt 10 órakor a város háza nagy tanácstermében tartandó alakuló közgyűlésére a debreczeni szabadelvűpárthoz tartozó polgártársak, bár hozzájuk külön meghívo nem intéztetett, szivesen láttatnak.

— A főiskolai magy. irodalmi önképzőtársulat közelebb következő pályakérdeseket tűzte ki. I. Irassék meg az 1794-iki Martinovics féle mozgalom történetét. Jutalma az első legjobb műnk 25 frt, utána az aránylag legjobbnak 10 frt. II. Kivántatik egy történelmi beszély; jutalma az első legjobb műnek 3 db. arany, a másodikkak 4 db 1 frotos tallér. III. Nemzeti vagy népmonda köölt beszédek. Jutalma? A pályaművek beadási ideje a husvét utáni szünidő első szombatja.

— Dumas Sándor szombati jón. — Nem Debreczenbe ugyan, hanem hazánk fővárosába, Budapestre. Ugyanis a bécsi újságírók egyesülete a „Concordia” meghívta a kitudi francia dráma és regényíró, hogy tartana egyesületük javára egy felolvasást. Dumas a meghívást elfogadta s februárban fogja váltani ígertét, Béc-ből aztán lerándul Budapestre is.

— Öngyilkosság. Zwirner, a helybeli katonai fogház profőza tegnap föbeötte magát.

